

Usmernenie MF SR a FR SR k uplatneniu poistného z letného a vianočného platu

Od 1.5.2018 boli do Zákonníka práce zavedené dva nové inštitúty - 13. a 14. plat, ktoré môžu (nie je to povinnosť) zamestnávateľa poskytovať zamestnancom na dobrovoľnej báze. Ak budú splnené zákonné podmienky, letný a vianočný plat, je postupne oslobodený od daňovej a odvodovej povinnosti (maximálne však do výšky 500 €). Pre zopakovanie uvádzame:

- **letný plat (13. plat)** vo výške najviac 500 € v úhrne od všetkých zamestnávateľov je oslobodený od dane a od poistného
- pracovnoprávny vzťah zamestnanca u zamestnávateľa trvá k 30. aprílu príslušného roka nepretržite aspoň 24 mesiacov
- bude vyplatený v mesiaci jún príslušného kalendárneho roka (zúčtovanie výplat za mesiac máj)
- 13. plat musí byť vyplatený najmenej vo výške priemerného mesačného zárobku zamestnanca (od 1.3.2019 najmenej vo výške 500 €).

Prvýkrát bol 13. plat oslobodený od dane v júni 2019, od zdravotných odvodov v roku 2018 a od sociálnych odvodov bude oslobodený až v roku 2021.

- **Vianočný plat (14. plat)** vo výške najviac 500 € v úhrne od všetkých zamestnávateľov je oslobodený od dane a od poistného
- pracovnoprávny vzťah zamestnanca u zamestnávateľa trvá k 31. októbru príslušného roka nepretržite aspoň 48 mesiacov
- bude vyplatený v mesiaci december príslušného kalendárneho roka (zúčtovanie výplat za mesiac november)
- 14. plat musí byť vyplatený najmenej vo výške priemerného mesačného zárobku zamestnanca
- zamestnávateľ vyplatil zamestnancovi aj letný plat (13. plat), na ktorý sa vzťahuje oslobodenie od dane.

Prvýkrát bol 14. plat oslobodený od dane a od zdravotných odvodov v roku 2018 a od sociálnych odvodov v roku 2019. Zo schválenej legislatívy vyplýva, že ak sú splnené zákonné podmienky, časť letného resp. vianočného platu (max. do výšky 500 €) sa nezdaňuje. **Poistné na sociálne poistenie je však potrebné v prechodnom období, konkrétne z vianočného platu v roku 2018, z letného platu v roku 2019 a 2020, zaplatiť aj z tej časti, ktorá sa nezdaňuje.**

Problémom, ktorý sa v praxi objavil je, **možno o poistné, ktoré bolo zaplatené z tej časti vianočného, či letného platu, ktorá sa nezdaňuje**, znížiť základ dane z príjmov zo závislej činnosti? Aj vzhľadom na nejasnú legislatívu, sa názory "na túto problematiku" rôznia. V zmysle usmernenia MF SR a FR SR z 28.2.2020 nemožno o poistné, ktoré bolo zaplatené z tej časti vianočného, či letného platu, ktorá sa nezdaňuje, znížiť základ dane, pričom sa odvolávajú najmä na metodický pokyn FR SR z novembra 2017.

Stanovisko MF SR: Z definície základných pojmov zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZDP“) vyplýva, že základ dane je definovaný ako rozdiel, o ktorý zdaniteľné príjmy prevyšujú daňové výdavky pri rešpektovaní vecnej a časovej súvislosti zdaniteľných príjmov a daňových výdavkov v príslušnom zdaňovacom období [§ 2 písm. j) ZDP]. Zdaniteľným príjmom podľa § 2 písm. h) ZDP je príjem, ktorý je predmetom dane a nie je oslobodený od dane podľa ZDP. Daňovým výdavkom je výdavok (náklad) na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie zdaniteľných príjmov preukázateľne vynaložený daňovníkom [§ 2 písm. i) ZDP]. Aplikáciou vyššie uvedených ustanovení na zdaniteľné príjmy dosiahnuté zo závislej činnosti sa základ dane (čiastkový základ dane) podľa § 5 ods. 8 ZDP vypočíta ako rozdiel, o ktorý zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti prevyšujú poistné a príspevky, ktoré je povinný platiť zamestnanec, alebo príspevky na zahraničné poistenie zamestnanca, na ktorého sa vzťahuje povinné zahraničné poistenie rovnakého druhu (daňové výdavky). K stanoveniu základu dane podľa § 5 ods. 8 ZDP je vypracovaný metodický pokyn, ktorý je schválený Ministerstvom financií SR a je uverejnený na internetovej stránke Finančného riaditeľstva SR. Odporúčame Vám pri výpočte základu dane z príjmov zo závislej činnosti postupovať v súlade s týmto metodickým pokynom. ZDP neustanovuje vyčíslenie povinného poistného, resp. odčlenenie poistného plateného z oslobodeného príjmu od dane. Pokiaľ uvedený postup neupravuje iný osobitný predpis, potom je na zamestnávateľovi, akým spôsobom vyčíslí („odčlení“) povinné poistné, ktoré je povinný zaplatiť zamestnanec z oslobodených príjmov. Poistné platené z príjmov oslobodených od dane, nie je možné uplatniť (odpočítať) pri výpočte čiastkového základu dane podľa § 5 ZDP, a to ani v takom prípade, ak niektorý všeobecne záväzný právny predpis ustanovuje povinnosť platiť poistné z takýchto príjmov. **Toto poistné sa neuvádza ani v tlačive potvrdenia o zdaniteľných príjmoch.**

Stanovisko FR SR: Tak ako je uvedené v stanovisku MF SR: zákon o dani z príjmov neustanovuje vyčíslenie povinného poistného, resp. odčlenenie poistného plateného z oslobodeného príjmu od dane. Oddelenie metodiky dane z príjmov a účtovníctva sa k podnetom nevyjadruje, skompletizuje ich a následne využije v ďalšom legislatívnom konaní.

Pokiaľ uvedený postup neupravuje iný osobitný predpis, potom je na zamestnávateľovi, akým spôsobom vyčíslí („odčlení“) povinné poistné, ktoré je povinný zaplatiť zamestnanec z oslobodených príjmov. Tzn., na mzdovom liste môže rozlíšiť poistné platené zo zdaniteľných príjmov a z oslobodených príjmov. Tzv. „13. a 14. plat“ je zdaniteľným príjmom, ktorý je od dane oslobodený. Poistné platené z príjmov oslobodených od dane, nie je možné uplatniť (odpočítať) pri výpočte čiastkového základu dane podľa § 5 zákona o dani z príjmov, a to ani v takom prípade, ak niektorý všeobecne záväzný právny predpis ustanovuje povinnosť platiť poistné z takýchto príjmov. Rovnako takéto poistné sa neuvádza v tlačive potvrdenia o zdaniteľných príjmoch. Poistné prislúchajúce k oslobodenému príjmu sa do poistného, ktoré je povinný oplatiť zamestnanec (zo zdaniteľných príjmov) sa na účely zníženia základu dane nezahŕňa. Do Potvrdenia za rok 2019 (resp. pri vykonaní ročného zúčtovania) sa uvedie celková suma zrazeného poistného znížená o poistné zaplatené z oslobodených príjmov (napr. o sumu 47,00 eur prislúchajúcich k oslobodeným 500 eurám z 13. platu).

V zmysle metodického pokynu: "Zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti je možné znížiť len o také povinné poistné a príspevky, ktoré sa "viažu" k zdaniteľným príjmom zo závislej činnosti. To znamená, že poistné platené z príjmov oslobodených od dane alebo z príjmov, ktoré nie sú predmetom dane, nie je možno

uplatniť (odpočítať) pri výpočte ČZD podľa § 5 ods. 8 zákona o dani z príjmov". V súlade s § 5 ods. 8 zákona o dani z príjmov: "Základom dane (čiastkovým základom dane) sú zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti znížené o poistné a príspevky, ktoré je povinný platiť zamestnanec, alebo príspevky na zahraničné poistenie zamestnanca, na ktorého sa vzťahuje povinné zahraničné poistenie rovnakého druhu." V metodickom pokyne sa prostredníctvom slova "viaže" uvádza, že základ dane možno znížiť o to poistné, ktoré sa "viaže" k zdaniteľným príjmom, t.j. neuvádza sa, že môže ísť len o poistné, ktoré bolo zaplatené zo zdaniteľných príjmov. A ďalej v § 5 ods. 8 zákona sa uvádza, že základ dane možno znížiť len o to poistné, ktoré je povinný platiť zamestnanec, a neuvádza sa, že musí ísť o poistné, ktoré je zamestnanec povinný platiť z dosiahnutého zdaniteľného príjmu. 1. otázka: Viaže sa poistné, ktoré je zaplatené z letného alebo vianočného platu, k zdaniteľnému príjmu? Viaže, nakoľko letný a vianočný plat je definovaný ako zdaniteľný príjem zo závislej činnosti, a len jeho časť je oslobodená od dane (ak sú splnené zákonné podmienky).

Metodický pokyn upravuje postup pri uplatnení poistného a príspevkov, ktoré bolo zaplatené z príjmu, ktorý bol ako celý príjem oslobodený od dane a neupravuje ako postupovať pri uplatnení poistného, ak je plnenie plynúce zamestnancovi z časti oslobodené a z časti zdaniteľné, a celé plnenie podlieha odvodu na poistné. Týmto príjmom je aj letný plat (13. plat) a vianočný plat (14. plat), kedy ide o akýsi "hybrid" peňažného plnenia - časť tohto príjmu je od dane oslobodená a časť sa zdaňuje, ale celé plnenie podlieha odvodu na poistné, čiže ide o plnenie jediného svojho druhu. Napriek tomu, že metodický pokyn neupravuje ako postupovať pri uplatnení poistného, ak je plnenie plynúce zamestnancovi z časti oslobodené a z časti zdaniteľné, a celé plnenie podlieha odvodu na poistné, podľa usmernenia MF SR sa metodický pokyn vzťahuje aj na 13. a 14. plat. Podľa ich výkladu, poistné platené z tej časti príjmu, ktorá je oslobodená od dane, nemožno uplatniť (odpočítať) pri výpočte čiastkového základu dane podľa § 5 zákona.

Oprava dane v súvislosti s výplatom vianočného platu, resp. letného platu

V zmysle usmernenia MF SR a FR SR poistné platené z príjmov oslobodených od dane, nie je možné uplatniť (odpočítať) pri výpočte čiastkového základu dane podľa § 5 zákona o dani z príjmov, a to ani v takom prípade, ak niektorý všeobecne záväzný právny predpis ustanovuje povinnosť platiť poistné z takýchto príjmov. Rovnako takéto poistné sa neuvádza v tlačive potvrdenia o zdaniteľných príjmoch.

Ako postupovať pri náprave, ak zamestnávateľ pri výpočte základu dane uplatnil aj to poistné, ktoré bolo zaplatené z tej časti vianočného/letného platu, ktorá je od dane oslobodená?

Ak zamestnávateľ skutočne vyplatil v roku 2018 vianočný plat, z ktorého uplatnil na zníženie základu dane celé poistné na SP, t.j. aj z tej časti vianočného platu, ktorá bola do výšky 500 € od dane oslobodená, a v roku 2019 vyplatil letný plat, kde tiež uplatnil celé poistné, t.j. aj to poistné, ktoré bolo zaplatené zo sumy letného platu oslobodeného od dane, treba vykonať opravu dane. Podľa § 40 ods. 3 zákona o dani z príjmov, ak zamestnávateľ, ktorý je platiteľom dane:

a) nezrazil zamestnancovi daň, ktorú mal zraziť vo výške ustanovenej týmto zákonom, môže ju dodatočne zraziť iba vtedy, ak neuplynula lehota podľa osobitného predpisu (§ 69 daňového poriadku).

b) nezrazil zamestnancovi preddavok na daň vo výške, v ktorej ho mal zraziť podľa tohto zákona, môže tento nedoplatok na preddavku dodatočne zraziť najneskôr do 31. marca nasledujúceho roka. V súlade s § 69 ods. 1 daňového poriadku: "Ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, nemožno vyrubiť daň ani rozdiel dane alebo uplatniť nárok na sumu podľa osobitných predpisov¹⁾ po uplynutí piatich rokov od konca roka, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie alebo v ktorom bol daňový subjekt povinný daň zaplatiť bez povinnosti podať daňové priznanie, alebo v ktorom daňovému subjektu vznikol nárok na uplatnenie sumy podľa osobitných predpisov¹⁾ Ak ide o daňový subjekt, ktorý si uplatňuje odpočítanie daňovej straty, nemožno vyrubiť daň ani rozdiel dane po uplynutí siedmich rokov od konca roka, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie, v ktorom bola táto daňová strata vykázaná."

Oprava dane v súvislosti s výplatou vianočného platu v roku 2018

Ak zamestnávateľ neopravil preddavok na daň z roku 2018, ktorý zrazil v nižšej sume ako mal (a to z dôvodu vyššie uplatneného poistného vypočítaného z časti vyplateného vianočného platu, ktorý bol od dane oslobodený) do 31.3.2019, stáva sa nedoplatok na preddavku na daň daňou. To znamená, že po vykonaní RZD za rok 2018, zamestnávateľ "pracuje už s daňou" a opraviť treba daň, a nie preddavok na daň. Podľa § 40 ods. 3 písm. a) zákona ak zamestnávateľ nezrazil zamestnancovi daň, ktorú mal zraziť, môže ju dodatočne zraziť iba vtedy, ak neuplynula lehota 5 rokov (lehota určená podľa daňového poriadku), t.j. opravu dane treba vykonať najneskôr do konca roka 2024. Nová lehota na opravu dane je účinná od 1.1.2020, a nakoľko nie je prechodné ustanovenie, som toho názoru, že oprava dane sa podľa tejto novej lehoty vzťahuje aj na opravu nesprávne zrazenej dane za zdaňovacie obdobie roku 2018. To znamená, že zamestnávateľ je povinný vykonať opravu dane, ktorá sa týka roku 2018 a uviesť ju do riadku 03 mesačného prehľadu o dani za ten mesiac, kedy bola oprava dane vykonaná.

Oprava dane v súvislosti s výplatou letného platu v roku 2019

Zamestnávateľ môže opraviť preddavok na daň z roku 2019, ktorý zrazil v nižšej sume ako mal (a to z dôvodu vyššie uplatneného poistného vypočítaného z časti vyplateného letného platu, ktorý bol od dane oslobodený) do 31.3.2020. V takomto prípade pôjde o opravu preddavku na daň, ktorá sa uvedie do riadku 03 mesačného prehľadu o dani.

Poznámka: Zamestnávateľ mohol opraviť preddavok na daň z roku 2019, ktorý zrazil v nižšej sume ako mal (a to z dôvodu vyššie uplatneného poistného vypočítaného z časti vyplateného letného platu, ktorý bol od dane oslobodený) aj počas bežného zdaňovacieho obdobia, t.j. počas roku 2019, pričom oprava už zrazených preddavkov na daň, ktoré sa týkajú bežného zdaňovacieho obdobia, sa uvádza na r. 1 mesačného daňového prehľadu.

Ak zamestnávateľ neopraví/neopravil preddavok na daň z roku 2019, ktorý zrazil v nižšej sume ako mal (a to z dôvodu vyššie uplatneného poistného vypočítaného z časti vyplateného letného platu, ktorý bol od dane oslobodený) do 31.3.2020, stane sa nedoplatok na preddavku na daň daňou. To znamená, že po vykonaní RZD za rok 2019, zamestnávateľ "pracuje už s daňou" a opraviť treba daň, a nie preddavok na daň. Podľa § 40 ods. 3 písm. a) zákona, ak zamestnávateľ nezrazil zamestnancovi daň, ktorú mal zraziť, môže ju dodatočne zraziť iba vtedy, ak neuplynula lehota 5 rokov (lehota určená podľa daňového poriadku), t.j. opravu dane treba vykonať najneskôr do konca roka 2025. To znamená, že zamestnávateľ je povinný vykonať opravu dane, ktorá sa týka roku 2019 a uviesť ju do riadku 03 mesačného prehľadu o dani.